

Eich cyf/Your ref P-06-1402
Ein cyf/Ein cyf RE/00047/24

Jack Sargeant AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau
Senedd Cymru
Government.Committee.Business@llyw.cymru

15 Chwefror 2024

Annwyl Jack,

Diolch am eich llythyr ynglŷn â'r ddeiseb P-06-1402, "Cynigion i Lywodraeth Cymru ddiwygio deddfwriaeth yng Nghymru i gyd-fynd â Lloegr o ran cynnydd gormodol yn y dreth gyngor". Rwy'n croesawu'r cyfle i egluro safbwynt Llywodraeth Cymru.

Mater i bob awdurdod lleol a'i aelodau etholedig yw'r cyfrifoldeb dros bennu cyllideb flynyddol yr awdurdodau ac, fel rhan o hynny, benderfyniadau ynghylch y dreth gyngor. Mae gan bob awdurdod lleol, yng Nghymru y rhyddid i bennu ei dreth gyngor ei hun mewn modd sy'n diwallu anghenion a blaenoriaethau lleol, ac maent yn atebol i'r etholwyr lleol am y penderfyniadau a wnânt. Er na fydd croeso i unrhyw gynnydd yn y dreth gyngor ymhlith y trethdalwyr lleol, mae'r dreth yn creu ffynhonnell sylweddol o gyllid ar gyfer gwasanaethau lleol hanfodol y mae pobl yn dibynnu arnynt, megis ysgolion a gofal cymdeithasol.

Mae Llywodraeth Cymru yn parchu ymreolaeth awdurdodau lleol ac nid yw wedi defnyddio pwerau i gapio treth gyngor yng Nghymru ers datganoli. Mae ein perthynas ag awdurdodau lleol yn seiliedig ar gydweithio a pharch at ein gilydd. Rydym o'r farn bod y gallu i bennu cyllidebau a'r dreth gyngor yn agwedd hanfodol ar ddemocratiaeth lleol. Mae'r dreth gyngor band D yng Nghymru yn parhau i fod £186 yn is ar gyfartaledd nag yn Lloegr ar gyfer 2023-24.

Nid yw refferenda treth gyngor yn berthnasol i Gymru. Nid yw trefniadau o'r fath yn caniatáu ar gyfer y graddfeydd o ddisgresiwn sy'n bodoli yn ein system bresennol, sy'n caniatáu i awdurdodau lleol weithredu trefniadau mwy hyblyg ac i gynllunio a rheoli eu cyllidebau'n fwy effeithiol. Byddai terfynau yn troi'n darged i'r rhan fwyaf o awdurdodau lleol godi'r dreth gyngor i'r uchafswm a ganiateir, yn hytrach nag ystyried yn ofalus yr hyn sy'n angenrheidiol. Mae cymhlethdod egwyddorion y refferendwm a osodwyd yn Lloegr yn anodd i drethdalwyr eu deall, ac mewn rhai achosion, mae'n caniatáu cynnydd mwy o faint mewn rhai ardaloedd (ee 15% yn Croydon, a 10% yn Slough a Thurrock, yn 2023-24). Dylid nodi hefyd bod cymhlethdod a chostau cynnal refferenda yn rhoi baich ychwanegol ar adnoddau awdurdodau lleol, a byddai hyn yn gwaethygu'r pwysau ariannol sydd arnynt eisoes.

Yn hytrach, mae Llywodraeth Cymru yn sianelu cymaint â phosibl o'r arian sydd ar gael i mewn i'r prif Setliad Llywodraeth Leol, er mwyn i awdurdodau lleol gael mwy o hyblygrwydd

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Correspondence.Rebecca.Evans@gov.wales
Gohebiaeth.Rebecca.Evans@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

wrth ddyrannu cyllid yn unol â blaenoriaethau lleol. Yn ein Cyllideb ar gyfer 2024-25, rydym wedi darparu setliad ar gyfer llywodraeth leol yng Nghymru sydd mor hael â phosibl o dan yr amgylchiadau presennol. Bydd awdurdodau lleol yn cael swm o £5.7 biliwn gan Lywodraeth Cymru mewn cyllid refeniw craidd ac ardrethi annomestig i'w wario ar ddarparu gwasanaethau allweddol. Mae hyn yn gyfystyr â chynnydd o 3.1% neu £170 miliwn ar sail tebyg i'w debyg o'i gymharu â'r flwyddyn gyfredol. Rwy'n darparu cyllid ychwanegol o £1.3 miliwn i sicrhau na fydd unrhyw awdurdod yn cael llai na chynnydd o 2%.

Rwy'n deall bod yr amgylchiadau ariannol presennol yn heriol iawn i lawer aelwydydd ledled Cymru. Mae'n bwysig cydnabod bod gan Lywodraeth Cymru nifer o gynlluniau i helpu pobl sy'n ei chael yn anodd talu eu biliau treth gyngor, yn ogystal ag ystod o esemptiadau a gostyngiadau. Rydym yn parhau i ddarparu £244 miliwn y flwyddyn yn gyson i helpu awdurdodau lleol i weithredu Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor. Mae tua 260,000 o aelwydydd bregus ac incwm isel, sef tua un o bob pump o aelwydydd yng Nghymru - sy'n cael cymorth gyda'u biliau treth gyngor drwy'r cynllun, gyda thua 211,000 o aelwydydd yn talu dim treth gyngor o gwbl.

Rwy'n annog unrhyw un sy'n cael trafferth talu ei fil treth gyngor i gysylltu â'i awdurdod lleol cyn gynted â phosibl, ac i ofyn am gyngor arbenigol drwy [Advicelink Cymru](#).

Rwy'n gobeithio y bydd yr wybodaeth hon o gymorth i aelodau'r Pwyllgor wrth iddynt ystyried y ddeiseb.

Yn gywir,

Rebecca Evans AS/MS

Y Gweinidog Cyllid a Llywodraeth Leol

Minister for Finance and Local Government